

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 8. De adulatione, susurratione, murmuratione, & derisione,

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

tenetur, etiam cum propriæ vitæ periculo: cum mors temporalis postponenda sit mortæ æternæ: cui obnoxius manet non desistens à mortali peccato, prout censetur testis non reuocans testimonium, per quod causam dat mortæ innocētis, illius vitæ iniuste inuadens.

168.

Porro cum quis non solus sed alij cum ipso falsum testimonium tulerunt, nec volunt reuocare: istud habet locum in duobus casibus: quorum prior est quando ipse iisdem auctor fuit illud dicendi. Quia enim quidquid est causa cause, est etiam causa causati; non tantum illi suo falso testimonio innocentem inuadere cõlebuntur, sed etiam ipse sua inductione, quæ causa est eiusdem testimonij. Posterior casus est: quando etsi alius auctor non fuerit testificandi falsum: communi tamen consensu cum illis conspirauit in talem inuasionem innocentis. Cui sub mortali tenetur obuiare: quia ex eo, quod alij in peccato perseverare velint, non licet ipsi in illo permanere: neque ex eo excusatur, quod alij perinde ac ipse tenentur ad retractationem sui dicti, quia pari ratione tenetur in solidum, quæ teneretur si cum iisdem de communi consensu, spoliasset aliquem bonis: quo casu tenetur integre satisfacere, si illi non possent aut nolent id facere. Pro cuius plenioræ notitia videnda sunt tradita in præced. lib. 10. num. 113. & aliquot sequentibus.

169.

In tribus autem aliis casibus illud ipsum non habet locum: Primus est, quando testimonium non fuit efficax, id est, nihil confert ad pœnam reo inferendam, aut ad illius incrementum: quia videlicet aliorum testimonij, quæ præcesserunt, sufficientia fuerunt sine suo. Nam etsi contra charitatem peccauerit falsum dicendo, non tamen contra iustitiam; utpote qui nec de damnum nec illius causam efficacem dederit: ideoque tenetur tantum ex charitate retractare suum illud testimonium. Cuiusmodi obligatio non est talis, quæ cum vitæ periculo impleri debeat. Ordine charitatis enim, vita propria præfertur alienæ.

Secundus casus est, quando effectus falsi testimonij iam est secutus, ut quando falso accusatus, iam est affectus supplicio. Quia cum quod factum est, infectum esse nequeat: non manet falsi testis obligatio obiciendi se mortis periculo ad liberandum eum quem simili periculo iniuste exposuit; sed obligatio satisfaciendi Deo per penitentiam: & propinquis per restitutionem, faciendam eis secundum doctrinam traditam in memorato lib. decimo cap. 20.

Tertius casus est, quem ex Caiet. habet Petrus à Nauar. de resit. lib. 2. cap. 3. nu. 255. quando quis per ignorantiam seu obliuionem non damnabilem, falsum testimonium dixit. Sicut enim excusatur à malitia peccati iniustitiæ, ita & ab obligatione restituendi satisfaciendive; perinde ac ille, qui similiter ex ignorantia seu obliuione inculpabili peierat, excusatur à malitia perijurij & ab obligatione pro eo satisfaciendi. Vnde obligatio obuiandi damno ex tali testimonio secuturo, solum est ex charitate proindeque non habet locum in casibus nimis arduis, inter quos locum præcipuum tenet casus periculi mortis.

CAPVT VIII.

De adulatione, susurratione, murmuratione,
& derisione.

SUMMARIUM

- 170 Quid sit & quale peccatum sit adulatio.
171 Quid sit susurratio, & illius differentia à detractione & contumelia.
172 Quando sit peccatum mortale & quando veniale.
173 Quid sit murmuratio: quodque esse possit tum contra Deum, tum contra Prælatos: de qua quando sit mortalis, regula generalis non datur.
174 Quid sit decisio & quando censetur peccatum mortale, quando tantum veniale.

SVPERSVNT paucis attingenda alliquor peccata linguæ, quæ nonnihil affinitatis habent cum detractione & contumelia.

170

Primum est, adulatio, quam Angelus in verbo Adulatio, in principio, definit peccatum ex sermone vanæ laudis exhibitio alicui, intentione complacendi. Vanam autem laudem

intellige, prout idem indicat, quæ alicuius laudatur de eo de quo non est laudandus; aut plusquam, est laudandus, aut quæ non fit eo fine, quo fieri deberet. Potest autem eiusmodi peccatum esse mortale tribus modis ex D. Th. 2. 2. q. 115. ar. 2. Ac primo ratione materiæ, puta quædo aliquis laudat alicuius peccatum: quia id dilectioni Dei cõtrarium est: quandoquidem in eo iustitia diuina damnatur, per quam Deus ipse peccato avertitur repugnatque. Contrarium item est dilectioni proximi, quem fouet in peccato. Hinc illud Isaie 5. Va qui dicitis malum bonum.] Secundo ratione intentionis; ut cū quis ad hoc adulatur alicui, ut noceat ei vel corporaliter, vel spiritualiter. Vnde Prouerb. 27. dicitur meliora esse vulnera diligētis, quam fraudulenta odientis oscula. Tertio, ratione occasiois: puta cum, laudando aliquem, ei præter intentionem occasio præbetur peccandi mortaliter. Quæ tamen in re videndum est, sitne occasio data, an accepta; pro quo consulere tradita de scandalo in præced. lib. 14. cap. 4. Addit autem D. Thomas, si aliquis ex sola auaritate detrahendi alios, vel ad euitandum aliquod malum, vel ad cõsequendū aliquod bonū sibi necessariū aduletur alicui, tanquam nihil dicat aut agens contra charitatem, non peccare mortaliter.

Secundum peccatum est susurratio, quæ, ex Caiet. in verbo susurratio, n. 171 describi potest; oblocuti & instituta ad amicitiam inter aliquos tollendam. Quæ descriptione indicatur illius differentia à contumelia, quæ lædit honorem; & à detractione quæ lædit famam. Talis differentia D. Thomas mentionem inferens 2. 2. quest. 74. ar. 1. eidem congruenter in sequenti art. 2. docet quod Sotus in 5. de iust. & iure qu. 1. ar. 1. plenius tractat: susurrationem ipsam esse peccatum grauius contumelia & detractione; quoniam amicitia bonum est melius honore & fama, ex Arist. lib. 8. Ethic. cap. 1. Ad quod facit illud Ecclesiastici cap. 6. Amiceo fideli: n. illa est cõparatio. Vnde ex Nauar. in Enchir. cap. 18. num. 13. susurro absolui non debet, donec eos quos discordes fecit, reconciliet inter se; aut saltem proponat firmiter se id serio curaturum: si que id consequi nequeat, se damnis secutis satisfacurum iuxta iudicium boni viri.

Attamen, ut notat Caiet. in verbo susurratio, communiter contingit, tale peccatum esse veniale ob imperfectionem actus. Siue ex parte intentionis: cum scilicet quis non intendit quidem lædere amicitiam; materialiter tamen dicit aliquid procuratiuum eiusmodi læsionis. Excipe, nisi de facto eadem sequatur grauis; susurrone id aduertere debente: quoniam tanquam illata contra charitatem, non haberet tunc excusationem à mortali. Siue etiam ex parte eius, quod dicitur; nempe quando ipsum modicum est, nec sufficiens de se ad dissoluendam inter aliquos amicitiam. Siue denique ex parte modi dicendi: puta quia iocose, non item serio dicitur. Adde quod Sotus habet in cit. ar. 1. paulo ante solutionem argumentorum; veniale quoque esse susurrare, non quidem ut ex amicis facias inimicos: sed solum ut assiduam familiaritatem ab eis amouens. Immo nullum peccatum esse susurrare ad dirimendam amicitiam perniciosam, dummodo id fiat citra infamationem.

Tertium peccatum est murmuratio: quæ definitur querela cum impatientia, in iis, quæ homo debet patienter ferre. Committitur autem aliquando contra Deum; ut cum displicet quod prosperitatem vel aduersitatem non tribuat in hoc seculo, secundum meritum a hominibus; vel quod non regat mundum nostro arbitrio: tuncque peccatum est mortale, quando cõiunctam habet notabilem De irreuerentiam; ut si versuper credendo Deum esse iniustum; non gerere debitam curam hominum; aut in ea cura temere procedere, vel quid simile. Est igitur captiuandus intellectus, & in talibus humiliter dicendum cum Dauide Psal. 118. Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum] & Psal. 50. Tibi soli peccauimus & malum coram te feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.] Ut plurimum vero, contra Prælatos est murmuratio, cui pœna in cap. Alienus dist. 90. statuitur, ut qui in murmurat, sit ab unitate fratrum alienus. Contingit autem tum ex parte rei, de qua murmuratur; cum scilicet ea talis est, quam iuste quis patitur; & nihilominus clanculū conqueritur tum etiam ex parte modi, cum nempe cū patiens iniuste id fert impatienter, conquerendo clanculum, cum

possit

possit remedium adhibere, monendo Prælaturam coram. Iam quando siue hoc, siue illo modo facta murmuratio, sit peccatum mortale, & quando veniale, arbitrio prudentis relinquatur diiudicandum ex circumstantiis seu qualitatibus & conditionibus rerum & personarum, neque id potest regula generali definiti, prout in verbo murmuratio expresserunt Angelus, Syluester & Tabiena.

Quartum peccatum est derisio; quam congruè dicitur doctrina D. Thomæ 2. 2. q. 75. art. 1. & 2. Nauar. in Enchir. cap. 18. num. 19. definit, significationem inordinatam mali culpæ, penæ, vel defectus naturæ ad iniiciendam erubescenciam; idemq; admonet, inordinatam, dixisse, eo qd ordinata, actus sit virtutis Eutrapeliæ, inclinantis ad recte vtendū ludicris.

Porro mortalis censetur derisio, vt ex cit. art. 2. habent Syluester & Tabiena in verbo Derisio: cum quis deridendo, alium quem omnino parumpendit, tamque vilem existimat, vnde eius malo non sit curandum, sed pro ioco habendum: Adde cum Iacobo à Graphiis in l. b. 2. de iur. auear. cap. 141. quando per derisionem notabilis erubescencia animique perturbatio iniicitur alicui, aut iniicere intenditur, aut illius suffi-

ciens causa datur, derisore id aduertente aut aduertere debente. Tanto autem grauius est tale peccatum; quanto derisor magis tenetur reuereri eum, quem deridet. Ideoque derisio Dei peccatum est grauissimum, rationem habens blasphemie, vt ex eo intelligitur, quod D. Lucas in c. 22. Irriſioni Christo factæ à dicentibus *Propheta nobis Christe, & c. addiderit, & alia multa blaſphemantes.* Derisio item tum sanctorum, tum propriorum parentum peccatum est valde graue. Veniale vero peccatum est ex materia leuitate: nempe cum quis iocose modicum deridetur: aut de malo admodum exiguo: quia erubescencia inde sequens, pro nulla reputatur. Intellige cum Soto l. b. 3. de iust. & iure quest. 11. art. 2. concl. 2. genere suo; quia si quis, vt ille bene ait, vitium non ad eo per se malum illudendo obicit alteri, quem scit irrisionem ægerime latitum, peccat grauius contra charitatem; vt si honestissimo ac Religioso viro in facie obiceret ipsum absque arbitris fuisse cum puella locutum, vnde ingenti rubore ille suffunderetur, mortaliter profecto peccaret tanquam illicite contra charitatem graui molestia afficiens proximum.

L A V S D E O.

LIBER DECIMVS, ET TOTIVS OPERIS VIGESIMVS QVINTVS.

DE SPECIALI RATIONE IUDICANDI DE peccatis in ordine ad contractus, & ad quasi contractus ciuiles.

P R Æ F A T I O.

VI volunt diuites fieri incidunt in tentationem, & laqueum Diaboli, & desideria multa & nociua, quæ mergunt homines in interitum & perditionem. Quæ salutaris monitio D. Pauli in prior ad Timoth. cap. 6. rationem eam habere potest, quod cum diuitiarum acquirendarum modi alii sint de se illiciti, & alii de se liciti: radix omnium malorum (vt ibidem appellatur ab Apostolo) cupiditas faciat, vt non modo illi sint perniciosi, sed & hi sint periculosi: tanquam ii in quos malitia illorum deriuatur, dum ad eosdem palliandos seu tegendos, vsurpantur. De qua vsurpatione vt iudicetur, ad antedicta in lib. 23. De modis ipsis illicitis: addenda sunt pro sufficienti instructione Confessarii, quæ spectant ad modos acquirendi licitos: præsertim cum necessaria sit eorum notitia ad iudicandum, qui censeri debeant illegitimi, & degenerasse in illicitos. Varii verò sunt modi liciti acquirendarum diuitiarum, seu rerum temporalium: nam quandoque hæ nullius domini sunt, vt quæ pro derelictis habentur: quandoque verò dominum habere probabile est; sed quis sit ignoratur: de quarum vtrarumque vsurpatione, sitne illicita, iudicandum est secundum ea quæ tradita sunt de inuentis in præcedenti li. 10. ca. 13. sect. 3. Quandoque autem sunt communitatis bona: quorum vsurpatione à priuatis, per venationem, aut piscationem, aut lignationem, quando illicita sit iudicandum est per tradita in sequenti cap. 24. par. prima & secunda capitulis. Quandoque demum sunt bona propria aliorum: eorumque vsurpatione potest esse vel à magistratu per impositionem vectigalium, gabellarum & aliorum id genus onerum: de qua quando illicita sit, iudicandum est per consequenter tradita ibidem par. 3. capitulis: vel à persona priuata: idq; dupliciter, vel de consensu domini vt sit in contractibus, de quibus iam nobis propositum est dicere, quantum sufficit ad iudicandum quando sint illiciti; vel sine consensu domini vt sit per vsu capionem & præscriptionem, de quibus dictum est in eodem l. b. 10. cap. 20. vt videtur sufficienter ad iudicandum quando talis acquirendi modus sit illicitus. Atque de contractibus variè tractant, quorum in sequentibus habebitur mentio: inter ceteros autem latissime Conradus septem tractatibus, & nouissime tum Ludouicus Molina De iustitia & iure tractatu secundo tomo primo, tum Ferdinandus Rebellus in opere quod inscripsit, De obligationibus iustitiæ. Nos Deo iuuante persequemur ad nostrum institutum accommodate: primo tractatu quidem, generaliter spectantia ad rationem iudicandi de peccatis in ordine ad contractus ciuiles: reliquis vero, specialiter spectantia ad eorundem singulos, & ad quasi contractus.